

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 1046. An & quæ res seu bona Ecclesiarum monasteriorum personarumque Ecclesiasticarum gaudeant immunitate à contributionibus, exactionibus laicorum & jurisdictione laicali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

tione domini utilis, quod separatim à dominio directo Ecclesiæ est mere laicum & profanum; cum res in emphyteusin concessa mutet conditionem suam ob personam, in quam transit dominium utile, adeoque subijciatur exactionibus secularium. Pith. l. t. cum Menoch. l. c. n. 22. juxta praxin ordinariam. Quod idem dicendum de bonis Ecclesiæ seu clericorum concessis in feudum vasallis laicis, quin & de bonis feudalibus seu concessis Ecclesiæ, monasterio, Clerico in feudum à domino seculari, utpote quorum dominium, ratione cujus etiam conveniri possunt coram illo Ecclesiæ, clerici non secus ac vasalli laici, utpote non minus quam hi illi immediate subiecti sunt, ita ut quod ad illa bona non habeant privilegium fori, censeturque Ecclesiæ ut Laicus, & non ut Ecclesiæ. Abb. in c. dilectus de præb. & dignitat. n. 4. Laym. l. c. rr. 9. c. 5. n. 2. Gail. l. 1. observ. 30. Pith. h. t. n. 74. Wiestn. h. t. n. 196.

Quest. 1045. Quenam veniant nomine tributorum in ordine ad gaudendum vel non gaudendum immunitate ab iis?

Resp. Hoc nomine generaliter accepto comprehenduntur vectigalia sic dicta à devectione rerum & mercium. Gabella, quæ accipiuntur pro certo onere pecuniatio imposito v. g. vino, carni vel aliis victualibus; accisæ acceptæ pro certa parte pretii, quo res venduntur, pendenda. collectæ sic dictæ, quod à subditis colligantur necessitate aliqua ingruente, & aliàs contributiones dicuntur, telonia, collectæ accisæ similesque exactiones quod & ipsum nomen exactionis generale est, comprehendens sub se ipsa tributa; horum tributorum aliqua imponuntur rebus ipsis immobilibus, ut fundis, prædiis, quatenus res sunt frugifera, ex quarum fructibus tributa solvi possunt, non verò rebus mobilibus, quæ per se non res fructifera, adeoque nec capaces tributorum, nisi quatenus exponuntur & subsunt negotiationi vel transportationi de uno loco in alium. Alia item sunt ordinaria perpetua & invariabilia, quæ certam & determinatam præstationem habent. Ut Abb. inc. ult. de vita & honest. clericor. n. 12. & in c. non minus. h. t. n. 15. Alia sunt nova, quæ ob causam incidentem v. g. utilitatis vel necessitatem Principes sæculares imponere possunt, nec certam & singulis annis vel statim temporibus recurrentem præstationem habent, sed variantur, & modò majores, modò minores, tales contributiones imponuntur, nec cessante causa, ob quam legitime impositæ, continuari possunt sine iniustitia. De his omnibus (exceptis, secundum dicta, iis bonis clericorum, quæ ab iis negotiationi exponuntur) ac imprimis de novis extraordinariis à Principibus secularibus impositis, procedunt dicta de immunitate Ecclesiasticorum & Clericorum, à quibuscunque oneribus & exactionibus, pro ut constat ex antecedentibus. Ac ita sentiunt tam Theologi quam Canonistæ communiter teste Pith. n. 62.

Quest. 1046. An & quæ res seu bona Ecclesiarum, monasteriorum personarumque Ecclesiasticarum gaudeant immunitate à contributionibus, exactionibus laicorum & jurisdictione laicali?

1. Resp. Primò bona eorum consecrata vel benedicta ad cultum divinum quasi instrumenta deputata, ut sunt materiales Ecclesiæ seu templa unà cum monasteriis, item vasa sacra, vestes, paramenta, à jurisdictione laicali, contributionibus teloniorum

præstationibus aliisque exactionibus & oneribus à seculari potestate imponendis sunt immunita; tum quia sacra sunt, tum quia nullos proventus aut temporalem commoditatem habent; cum eo ipso, quod ad cultum Dei usque sacros deputata sunt, ad usus profanos amplius deservire nequeant juxta *can. qua semel*, 19. q. 3. *can. ligna. de consecrat. dist. 1. c. semel. de reg. jur. in 6.* junctà *l. sancimus. c. de ff. Eccl.* ita cum communi Orthodoxorum Pith. h. t. n. 53. Reiff. n. 227. Wiestn. n. 191. Laym. l. 7. tr. 9. c. 6. num. 1. ubi etiam inter hæc bona numerat areas, domus, hortos juxta Ecclesias positos, ex quibus panis & vinum pro SS. Eucharistia conficienda aliisque rebus ad cultum divinum necessariis colligi debent. per *can. sancitum*, 23. q. 3. c. 1. *de censib. & Arg. reg. accessorium*, 42. in 6.

2. Resp. Secundò: idem dicendum de bonis temporalibus, sive mobilibus, sive immobilibus, Ecclesiarum & Ecclesiasticorum, quæ à fundatoribus aliisque piis fidelibus ad honorem Dei pro dote earum ea intentione, oblata Ecclesiæ, ut per Prælatos Ecclesiarum pro decore ornatu & conservatione illius necessariorumque ad illam, nec non pro honesta sustentatione Rectorum & Ministrorum illius, & siquid superest, pro pauperum aliarumve piarum causarum usu expendatur ita communis ut nullus discrepet teste Fagn. in c. nemo minus. h. t. n. 8. Arg. c. adversus. h. t. c. 1. *cod. in 6. c. 1. de censib. & c. quanquam. cod. in 6.* item expresse auct. item nulla, c. de Episc. & Cler. cujus textum longiorem recitat Reiffenst. n. 228. ex ea quoque ratione, quod ea intentione collata Ecclesiæ gravarentur & minuerentur oneribus & exactionibus laicorum, idque caderet in præjudicium cultus divini, piarum causarum & Christi, dum sunt & vocantur res Dominicæ, *can. 40. Apostol. pecuniæ Christi. can. 1. 12. q. 2.* patrimonium Christi ac pauperum; quin & redderentur deterioris conditionis quam bona temporalia, dum quoque à summis Pontificibus & quandoque etiam ab Episcopis justa de causa imponi possunt juxta c. *Apostolicæ. §. prohibemus de censib.* (non enim gaudent immunitate respectu potestatis Ecclesiasticæ, sed solum respectu potestatis secularis) ac ita duplici onere gravari. Neque his obstat c. *tribus*, 11. q. 1. ubi S. Ambros. inquit: *Tributum petat Imperator. non ei negamus solveretributum*: Nam his S. Doctor tributum à Justina Ariana Valentiniæ adhuc pueri matre Ecclesiis impositum non approbat tanquam justum, sed ad majus malum ipsorumque fundorum Ecclesiasticorum invasionem & usurpationem avertendam tolerat, ut patet verbis ejus sequentibus: *Si agros desiderat Imperator, potestatem habet vindicandorum, tollat eos, si libitum est*, Imperatori non dono, sed non nego. ita Barbof. in c. *tributum*, n. 1. Suar. de *defens. fidei*, l. 4. c. 21. n. 12. Item idem est de bonis, quæ titulo spirituali acquiruntur Ecclesiis aut Ecclesiasticis, ut sunt decimæ, primitiæ, oblationes, fructus beneficiale, distributiones quotidianæ, redditus stolæ &c. tum quia titulus, quo quæ sita, sacer est, tum quia quibus quærentur, à jurisdictione seculari exempti. ita quoque communis conformiter Trid. sess. 25. c. 20. *de reform.* & variis juri-bus. c. 10. *de constit. c. 49. de sent. excom. c. 4. de censib. c. ult. h. t. in 6.*

3. Resp. Tertiò bona Ecclesiarum & Ecclesiasticorum ab iis acquisita titulo aliquo temporali v. g. emptione, hæreditate, arte, labore, donatione, inventione, immunita quoque sunt ab oneribus prædictis, ut cum Glof. communiter recepta in *c. fin. de vi-*
Cccc 3

ra & honest. Cler. V. suis facultatibus. Abb. in idem c. n. 13. Laym. l. 4. tr. 9. c. 6. n. 9. Pirh. h. t. n. 59. Barbof. Jur. Eccl. l. 3. c. 39. §. 5. num. 6. testans de communi. Wiestn. h. t. n. 194. juxta cit. c. *quanquam de censib. in 6.* ubi expressè sine distinctione de cunctis rebus & bonis ad Ecclesias personasque Ecclesiasticas spectantibus in specie seu signanter addendo. *de rebus suis propriis*; dicitur, quod sint immunia à personarum secularium exactionibus. uti item clariùs adhuc statuitur c. 1. h. t. in 6. dum expressè decernitur, non licere iis, qui jurisdictionem seu justitiam temporalem obtinent & exercent, tallias, collectas seu exactiones quascunque Ecclesiis & personis Ecclesiasticis imponere, vel exigere ab iisdem pro domibus prædiis vel quibuscunque possessionibus ab iisdem Ecclesiis & personis legitime hæcenus acquisitis & impofterum acquirendis, etiam si Ecclesiæ, ipsa personæ, res sint intra illorum territorium constitutæ, nec liceat illis Ecclesias aut personas ad distrahendum seu alienandum, vel extra manum suam ponendum acquisita jam, vel quæ deinceps acquirant, aliquatenus coarctare &c. His etiam accedente declaratione S. Congreg. in *Tricaric. 14. Dec. 1663.* referente Pign. Tom. 2. consult. 54. n. 99. ubi is inquit: *patrimonium clericum est exemptum instar bonorum Ecclesiasticorum.* Quam etiam exemptionem seu immunitatem à vectigalibus his bonis luculenter tribuisse Sigismundum Imp. testantur Goldastus in *vita illius.* & observari à Principibus & statibus Imperii etiam A catholicis gloriatur Knipschild author heterodoxus l. 2. *de jurib. & privileg. Imp. civitat. c. 18. n. 18.* accedit quoque ratio, nimirum, quod exactio & præstatio tributi similiumque onerum sit signum subjectionis juxta illud Apost. ad Rom. 13. *necessitate subditi estote, ideo enim tributa præstatis.* Quod idem repetitur c. 2. de censib. jam verò Ecclesiastici exempti sunt à subjectione & jurisdictione secularium, ut pluribus paulò post; & quidem plenè ac perfectè; quæ immunitas perfecta intelligi nequit, nisi ipsorum bona sint quoque exempta, accessorio sequente necessario suum principale. Limitanda tamen responsio, ita, ut dum his bonis negociantur clerici, curando ea de vehi aut deferri, immunia non sint à teloniis, vectigalibus, Gabellis, pedagii, accisiis, ut juxta expressum textum c. *quanquam de censib.* Ancharan. & Barb. *ibidem n. 2.* Gutt. de Gabell. q. 9. n. 3. negociari autem quis dicitur, dum rem emptione, mutatione aliove contractu acquirit & comparat eo fine, ut eam revendendo lucrum faciat. ut Gutt. l. c. n. 16. quod quia non faciunt Clerici, dum rem aliquam emunt eo animo, ut ea utantur & fruantur, etsi postea mutato animo eam revendant, aut etiam fructus beneficiale, frumentum, vinum, lanam pecora vendunt, adhuc eorum res dictique fructus gaudent immunitate à dictis oneribus Gutt. l. c. n. 36. & 37. Barb. l. c. n. 2. Nav. in *man. c. 27. n. 128.* Reiffenst. h. t. à n. 250. de cætero immunitatem hanc realem quò ad bona Ecclesiarum, de quibus resp. 1. esse etiam de jure divino docent Dian. p. 1. tr. 2. resol. 1. Bellet. *disq. cler. p. 1. de exempt. cler. §. 1. num. 1.* Azor. p. 1. l. 5. c. 12. q. 1. Sperell. *decis. 37.* Laym. l. c. c. 8. Tambur. *de jur. Abb. Tom. 1. d. 15. q. 19.* quos citat & sequitur cum communissima aliorum Reiff. h. t. n. 232. de bonis quoque, de quibus *quest. 2.* quò ad hæc vix ullam esse controversiam asserens. De bonis verò quibus resp. 3. etsi magis dubitari possit, idem tamen astruit textus tam juris, c. *quanquam de censibus.* quam Trid. *sess. 25. c. 20.* dum ibi dicitur, immunitatem Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum constitutam ordinatione divina. Verùm vide dicta ad initium hujus tit.

& quidquid sit de hoc, num sit juris divini, nullam in contrarium prævalere consuetudinem, utpote illicitam & invalidam ex cit. c. *quanquam*, constare videtur, dum ibi dicitur corruptela.

Quest. 1047. Num bonis liberis jam acquisitis ab Ecclesia possit imponi primo à Principe onus istiusmodi reale ex potestate jurisdictionis supremæ, quam habet in suo territorio?

Resp. Negativè juxta c. *non minus. h. t.* cum Abb. *ibid. n. 16.* Suar. *cit. l. 4. c. 20. n. 2.* Pirh. h. t. n. 56. & communi aliorum contra Bartol. in l. *rescripto. §. fn. ff. de munerib. n. 5.* reprobatur quò ad hanc opinionem (qua defendit posse principes seculares omnia prædia sita in suo territorio efficere tributaria) tanquam fallam & adversantem immunitati Ecclesiasticæ ut Fagn. in *cit. c. non minus. n. 10.* & 11. Barb. l. 1. *jur. Eccl. c. 39. §. 5. an. 55.* citati à Pirh. l. c. quia talia bona uti & eorum possessores sunt extra jurisdictionem secularium, adèque subiectum incapax ad recipienda istiusmodi onera à secularibus. Unde tale statutum includendo in genere vel in specie Clericos dicendo v. g. volumus, ut de prædiis in meo districtu sitis impofterum tantum præstetur tributum pro bono communi respectu Ecclesiarum & personarum Ecclesiasticarum, est illicitum & invalidum. Arg. c. *adversus. h. t.* & Bullæ cænæ, pro ut idem firmat Pignat. Tom. 2. *consult. 54.* pluribus citatis Rotæ decisionibus & Cardinalium declarationibus. Loquendo tamen de tributis non perpetuis & stabilibus & purè realibus, sed de contributionibus non ita merè realibus temporalibus, hic & nunc præstantibus, in casu nimirum gravis necessitatis vel maximæ utilitatis, æquè principaliter tangentis statum Ecclesiasticum quam secularem, posse gravari Ecclesias & Clericos, habet communis desumpta ex c. *non minus & c. adversus.* & *Extrav. unic. inter communes. h. t.* ubi tamen ad licitam talem impositionem & exactiorem talis contributionis requiruntur quatuor, primò ut ad evidentem gravem & communem illam necessitatem res laicorum propriæ, vel saltem communis reipublicæ, solæ non sufficiant. Secundò ut contributionem decernat Episcopus cum universo clero totius diæcesis, ut Abb. in *cit. c. non minus. n. 5.* vel ut probabiliter Suar. l. c. c. 26. n. 16. cum canonicis capitularibus suæ Ecclesiæ Cathedralis, qui quandoque in jure c. 17. & 8. *de iis que sunt à Prælati.* soli veniunt nomine Cleri. Tertio ut Papa consulatur, ne per inferiorem Prælatorum conniventiam & nimium inconsultè Laicis deferentium facilitatem, Ecclesiæ nocumentum & præjudicium patiantur: nisi tamen necessitas non patiat moram recurrendi ad Pontificem; de cujus etiam expressa licentia vel privilegio Principibus competere potest Clericis imponere contributiones juxta c. *adversus.* Quarto ut contributio ab Episcopo decreta & à Pontifice approbata fiat absque coactione & exactiione laicorum, à clericis conferatur, & à laicis humiliter & cum gratiarum actione acceptetur, quòd si Clerici modestè requisiti, ut sponte contribuant, concurrere nolint, per Episcopum ad hoc sunt cogendi, & si id ipsum nolit Episcopus, ad superiorem v. g. metropolitanum aut Papam, recurrendum, non enim relictum est liberæ voluntati Episcopi aut Clericorum ut contribuant nec ne; sed peccant & injustè agunt, si subsistente vera & certa causa necessitatis vel utilitatis contributionem non approbent & præstent. Ita Pirh. *num. 73.* cum Suar. *loc. cit. c. 26. num. 6.* quarum conditionum, utpote copulativè requi-